

Андрощук І. П. Оновлення змісту підготовки майбутніх учителів технологій як умова формування їх готовності до позаурочної художньо-технічної діяльності учнів : Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців : тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький 20–21 квітня 2016 р.) / [ред. Колегія : Є.М. Потапчук (голов. ред.), Т.Л. Левицька, Л.О. Подкоритова, В.К. Гаврилькевич, О.В. Варгата] / М-во освіти і науки України, Хмельницький нац. ун-т, Каф. практ. психол. та педагог. [та ін.] . – Хмельницький : ХНУ, 2016. – С.40-42.

Андрощук І.П.

Хмельницький національний університет

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ЇХ ГОТОВНОСТІ ДО ПОЗАУРОЧНОЇ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Враховуючи сучасні тенденції в освіті, нові вимоги до позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, першочерговим завданням постає оновлення змісту підготовки майбутніх учителів технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, як складової системи підготовки. Саме зміст фахових дисциплін, тобто система теоретичних знань і практичних умінь, якими вони оволодівають для організації та здійснення позаурочної художньо-технічної діяльності учнів є важливою умовою підвищення ефективності підготовки майбутніх вчителів технологій.

Зміст професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів освітньої галузі «Технології» певною мірою відображено у працях Є. Білозерцева, Ю. Васильєва, С. Волощука, Р. Гуревича, О. Коберника, В. Мадзігона, Л. Оршанського, В. Сидоренка, В. Стешенка, Г. Терещука, В. Титаренко, Д. Тхоржевського, С. Ящука та інших науковців. Однак проблема обґрунтування та оновлення змісту підготовки вчителів технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів відповідно до вимог сьогодення не знайшла належного відображення, й вимагає відповідного теоретичного обґрунтування й експериментальної перевірки.

Зміст підготовки майбутніх учителів технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів можна розглядати як систему психолого-педагогічних, методичних та спеціальних знань, практичних умінь і навичок, спрямованих на забезпечення якісного процесу організації та здійснення позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. Він визначається такими факторами: особливостями та вимогами до організації позаурочної діяльності; змістом художньо-технічної творчості, її видами; змістом тих навчальних дисциплін, які забезпечують теоретичну, практичну і методичну підготовку вчителів технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

Фаховими навчальними дисциплінами які готують фундамент для майбутньої підготовки учителів технологій до позаурочної художньо-технічної діяльності є цикл психолого-педагогічних навчальних дисциплін «Вступ до спеціальності», «Основи фізіології, гігієни та медичних знань», «Психологія», «Педагогіка», «Теорія й методика виховної роботи»; практичної підготовки – «Нарисна геометрія і креслення», «Технологія обробки матеріалів з практикумом», «Технічна механіка», «Машинознавство», «Основи зображення та композиції», «Фізика», «Основи електротехніки», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Етнографія», «Художня обробка матеріалів», «Основи виробництва», «Інформатика», «Інформаційні технології і моделювання»; методичної

підготовки – «Основи теорії трудового навчання», «Методика трудового навчання», «Шкільний курс креслення з методикою навчання», «Теорія й методика профорієнтаційної роботи». Саме цикл психолого-педагогічних навчальних дисциплін ознайомлює майбутніх вчителів технологій з особливостями педагогічної діяльності, віковими характеристиками дитини-підлітка, психологічним розвитком особистості, формами та методами виховного впливу на учня, психологічно готує майбутнього вчителя педагогічної праці. Навчальні дисципліни практичної підготовки забезпечують формування комплексу знань, умінь, навичок та володінь технологіями конструювання, виготовлення й представлення об'єктів праці. Маючи необхідні знання та уміння з технології обробки матеріалів, машинознавства, інформатики, знаючи психолого-фізіологічні особливості розвитку особистості дитини, цикл методичних навчальних дисциплін готує майбутніх вчителів технологій до передачі цих знань та умінь учням при допомозі оптимально підібраних форм, методів, прийомів, засобів навчання з врахуванням умов підготовки учнівської молоді. Підсумком підготовки до педагогічної діяльності є педагогічні практики, які відображають якість підготовки майбутніх вчителів технологій до діяльності в навчальних закладах взагалі та до позаурочної художньо-технічної діяльності взагалі. Педагогічна практика є тією важливою складовою навчально-виховного процесу, яка передбачає безпосереднє поєднання і реалізацію теоретичних знань, що отримують студенти на заняттях, з їх практичною діяльністю в якості педагогів. Це дозволяє, по-перше, закріпити і поглибити знання теорії, по-друге – набути вміння і навички необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Для реалізації визначених факторів та підсилення фахових дисциплін доцільним, на нашу думку, є вивчення навчальних дисциплін «Технічна творчість», «Теорія та методика позашкільної роботи», «Теорія й методика виховної роботи», «Теорія й методика позаурочної художньо-технічної діяльності», «Педагогічна взаємодія у професійній діяльності».

Навчальна дисципліна «Технічна творчість» розкриває студентам теоретичні і організаційно-методичні основи технічної творчості, ознайомлює з методами пошуку рішення творчих технічних задач та специфікою інформаційного забезпечення технічної творчості й загальними питаннями створення та технології виготовлення моделей технічних пристроїв тощо.

Під час вивчення дисципліни «Теорія та методика позашкільної роботи» студенти ознайомлюються з системою позашкільної освіти в Україні, організаційно-управлінськими основами позашкільної освіти, особливостями навчально-виховної роботи у позашкільних навчальних закладах, оволодівають психолого-педагогічними засадами позаурочної діяльності, формами та методами активізації творчого мислення в умовах позаурочної діяльності, вміннями оформлення та ведення навчально-методичної документації; методикою позашкільної роботи з учнівською молоддю.

Доцільним є також введення в навчальну дисципліну «Теорія й методика виховної роботи» тем «Позаурочна виховна робота в системі освіти», «Особливості виховної роботи з різними групами учнів в умовах позаурочної діяльності». Це в свою чергу дозволить формувати систему умінь майбутніх вчителів технологій щодо організації і здійснення виховного процесу в умовах позаурочної художньо-технічної діяльності в учнів з врахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

Формування відповідних знань, умінь та володінь відбувається під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія й методика позаурочної художньо-технічної діяльності» де студенти освоюють педагогічні технології творчого розвитку вчителів та учнів, теоретичні і організаційно-методичні основи саме художньо-технічної творчості та опановують методику позаурочної художньо-технічної діяльності.

Доречним є також введення в навчальну дисципліну «Педагогічна взаємодія у професійній діяльності» теми «Особливості педагогічної взаємодії в позаурочній діяльності». Враховуючи що навчально-виховний

процес який відбувається в умовах позаурочної художньо-технічної діяльності передбачає здійснення суб'єкт-суб'єктної взаємодії на конструктивній основі, важливо щоб студенти опанували механізмами, методами та прийомами педагогічної взаємодії. Це дозволить їм у майбутній професійній діяльності будувати свої взаємовідносини з учнями, їх батьками на партнерській основі, а отже, чути кожного учня і бути кожним почутим.

Хочемо також зауважити про важливість підсилення змісту таких навчальних дисциплін: «Історія декоративно-прикладного мистецтва», «Історія техніки та технологій», «Символіка в декоративно-прикладному мистецтві», «Нетрадиційні техніки художньої обробки матеріалів з практикумом», «Теорія орнаменту» темами чи питаннями, які б розкрили особливості змісту стосовно використання отриманих знань та умінь у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів й підсилили зміст підготовки практичною складовою в позаурочній діяльності учнівської молоді. Навчальні дисципліни «Педагогічна майстерність» та «Андрагогіка» засобами змістового компоненту допоможуть зорієнтувати майбутніх вчителів технологій на професійний ріст та самоосвіту протягом життя не лише в умовах загальноосвітнього навчального закладу, а й в умовах діяльності позашкільних навчальних закладів. Це в свою чергу позитивно вплине на ефективність організованої ними позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

Важливою складовою оновлення підготовки майбутніх учителів технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів є проходження педагогічної практики з позаурочної роботи. Саме в реальних умовах організації позаурочної діяльності студент має можливість застосувати свої знання та вміння, визначити прогалини у своїй підготовці та надолужити їх. Результати педагогічної практики є орієнтиром та критерієм ефективності підготовки майбутніх фахівців. Крім цього в умовах проходження практики є можливість спостерігати за діяльністю діючих вчителів технологій, керівників гуртків та вихователів, які мають вже певний досвід роботи; переймати їх досвід; вивчати їх методику організації позаурочної діяльності.

Таким чином, оновлення змісту відповідно до потреб сьогодення та освітніх тенденцій є важливою складовою підвищення ефективності підготовки майбутніх вчителів технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

Перспективними напрямками досліджень є визначення дієвих технологій навчання та розробка методики їх впровадження в процес підготовки майбутніх вчителів технологій.